

Mystika

Březen 2001

O pojmu

Co je vlastně mystika? Vnímáme všichni toto slovo stejně? Dáváme mu stejný význam? Proč je bible zdánlivě plná mystiky? Proč si v mystice tak rádi lidé libují? Proč se bez ní církve neobejdou? Proč byla za Ježíše mystika tak rozšířená? S těmito fakty nepřímo souvisí i další otázky. Jakým způsobem lze předat důležité a nadčasové informace, aby nezapadly v průběhu tisíciletí z důvodů neporozumění? Můžeme ještě dnes očekávat mocné skutky a zázraky tak, jak to např. prorokuje Joel? - **I stane se potom: "Vyleji svého ducha na každé tělo, vaši synové i vaše dcery budou prorokovat..." A proč se vlastně mystikou zabýváme ?**

Co je "mystika"? Slovo pochází z řeckého slova *mysterion*, které se do češtiny překládá jako *tajemství*. Jiné slovníky hledají původ ve slově *myein*, což znamená *zavírat*. Čím déle běží čas, tím složitější je pojem "mystika" uspokojivě vysvětlit. Proč? Během celé křesťanské éry se význam slova měnil a proto je v dnešní době chápání či vnímání tohoto slova nesmírně široké. Jsou lidé, kteří před mystikou utíkají a naopak jsou jiní, kteří slovo *mystika* chápou jako synonymum pro duchovno. Těch druhých je dokonce mnohem víc.

Spor

Svět, ve kterém žijeme, je z hlediska světového názoru rozdělen *velmi zjednodušeně* na dva tábory. Na věřící - idealisty a na nevěřící - materialisty. Věřící část reprezentují církve, nevěřící skupinu vědci. Kdo rozdělení způsobil? Vždyť od počátku, kam až sahá historie, to tak nebylo! Ono *rozdělení* má na svědomí hlavně nevědomost. Paradoxní je, že dnes již na obou stranách. Vědci se příliš brzy spolehli na své nedostatečné a časové poznání přírodních zákonů a bohužel tak činí do dnešní doby. Církve se příliš ponořily do tajemné mystiky a spolehly se na staleté a mnohdy dávno překonané výklady a tradici a též u nich tento stav přetrvává do dnes. Místo toho, aby oba znesvářené tábory pracovaly na opětovném sjednocení a společném hledání "pravdy", se od sebe stále více vzdalují. Zde musíme konstatovat, že v posledních letech je možné určitě náznaky, i když zatím neúspěšné, registrovat. Zatím jde o snahy jednotlivců, nikoli organizací.

Zastánci materialismu se opírají o vědecké poznatky a "fakta" a mnohdy je považují za konečné. Tajemství je pro ně předmětem bádání. Badatelé Bible se brání argumenty: vždyť v Bibli je mnoho textů, které hovoří o Božích tajemstvích. Např. Mar.4:11 - "**Vám je dáno znáti tajemství B.K.; ale těm, kdo jsou vně, je to všechno hádankou...**" Badatelé jsou spokojeni, mají svůj názor *požehnaný* samotnou biblí.

Náboženští představitelé se s dobrým svědomím považují za správce Božích tajemství a nejen to, dokonce brání jejich utajení. *Jednají tedy v souladu s Písmem!* Vždyť jim to Bible ukládá, např. v 1.Tim3:9 - "**Jáhnové mají uchovávat tajemství víry v čistém svědomí**".

Svět vědy a materialismu se naopak snaží na cestě poznání všechny své objevy dokázat a nic nenechat v "tajemnu". Avšak čím víc toho "věda pozná", tím víc nevysvětlených oblastí se objevuje, tím víc neprobádaných oblastí čeká na vysvětlení; což je zcela přirozené. Je také třeba připomenout, že první vědečtí badatelé byli věřící, většinou z kněžských řad.

Čím se liší věda od náboženství?

Každé poctivé zkoumání musí vyhovovat těmto kritériím: (opět velmi zjednodušeně)

- 1) Musí si stanovit a vymezit oblast zkoumání.
- 2) Musí důsledně užívat zákonů správného dokazování - tzv. zákonů logiky.
- 3) Základní poznatky, které již nelze dokázat či odvodit tzv. postuláty, musí být potvrzeny obecnými lidskými a společenskými zkušenostmi.
- 4) Musí vycházet z ověřených a opakovaně ověřitelných skutečností a důkazů.

První dva požadavky jsou společné pro obě skupiny. Třetí požadavek již většina církví splňuje jen částečně a čtvrtý již vůbec ne. Zatímco vědecký přístup v dodržování čtvrtého bodu zaručuje stálý pokrok v poznání a přibližování k pravdě, náboženství se uchylují k neměnitelným naukám, na kterých trvají a odmítají cokoli dokazovat. Ať se tomu říká: vyznání víry, články víry, pokrm v pravý čas, Boží pravdy, atd. Zatímco vědecké metody žádají důsledně veřejnou opakovatelnost pokusů a důkazů, náboženstvím stačí zkušenost osobní a to ještě většinou domnělá. Co je však největší překážkou pro sjednocení? **Mystika.**

Pro náboženství tyto čtyři body nestačí. Mystika je osobní a tudíž nedokazatelná zkušenost s Bohem! Je víc než jisté, že právě tento postoj je zcela neslučitelný s vědou a tak se ani věřící a ani vědci nepokoušejí najít společnou cestu.

Vraťme se k náboženským vůdcům. Podle tradičního výkladu bible mají Boží tajemství chránit a bránit jejich odtajnění. Nabízí se však otázka. Proč by měl Bůh bránit vědeckému, nebo ještě lépe, poctivému přístupu k informacím? A dále: K čemu by nám byly informace, které mají zůstat navždy utajeny? Bible přesvědčivě ukazuje, že věčné tajemství není Božím záměrem. Např. Dan.12:4 - **"Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží"**. Nebo Mar.4:22 - **"Není nic skrytého, aby to jednou nebylo zjeveno, a nic nebylo utajeno, leč aby to vyšlo najevo"**. A teď pozor! Na některých místech bible čteme o utajení, na jiných opak. To by na první pohled vypadalo na rozpor. Vysvětlení je však snadné.

Smlouvy.

Ve druhé smlouvě k nám Bůh zaujal postoj Otce. Dobrý otec má své potomky řádně vychovat, především v oblasti morální. Většina rodičů ví, že výchova znamená postupné učení a postupné předávání informací, které však musí být úměrné věku. Nedostatečné vědomosti vedou k neúspěchu v samostatném životě, naproti tomu předčasné poznání mladý člověk nepochopí, a dokonce ho může dovést ke vzpouře. Biblický příklad je Eden. Je tedy patrné, ***že utajení bylo nutné pro výchovu duchovních dětí.*** Podívejme se, jak dokonale J.K. využil toto opatření. Dobře věděl, jak je důležité, aby sám nic nezapisoval, ale nechal to na svých následovcích. Vědci se přou o historických důkazech pravosti evangelií. Některé příběhy jsou zapsány třeba třikrát a liší se. Jenže vědeckost bible není v přesně zapsaných historických událostech, muselo být přece jasné, že časem dojde ke zkreslení, ale v psychologicko - didaktických informacích a zkušenostech. Po malém dítěti chceme, aby napřed poslechl a nelhalo, nebylo líné atd., později chceme, aby nám prostě věřilo, že je to tak nutné a ani nás nenapadne to dokazovat. Ještě později mu začneme předkládat podobenství ve formě pohádek a příběhů, na nichž ukazujeme zcela nevěrohodné následky nesprávného chování a aplikujeme příslušné tresty. Ještě později tyto informace začneme jednoduchým způsobem dokládat, aby se rozum beroucí dítě přecházející v dorostence učilo, že ***víra bude postupně nahrazována dokazováním a fakty.*** Proces výchovy je však zdlouhavý. J.K. měl na výchovu, či ještě lépe převýchovu, velmi málo času. Pohádky a příběhy jsou pro předání informace daleko nosnější, než pouhé předkládání nudných faktů, které mohou v někom vyvolat dojem, že když tomu nerozumí, tak to ani nebude předávat dál. Ale jednoduchý příběh pochopí leckdo. A tak Ježíšovi následovníci napsali to, co bylo pro jejich život nosné. Dost se toho ztratilo, dost zkreslilo, ale podstata určitých výroků zůstala. Evangelia nepochybně obsahují morálně-výchovný prvek, bez předem diktovaných detailních pravidel. ***Morálka a etika je ve své podstatě neměnná 1***. Jejich zákonitosti platí dnes stejně, jako v počátku křesťanství. Stejně, jako ***zákony fyzikální***, které platí v celém vesmíru.

Historie se opakuje.

Je tu ještě něco velice významného, co se nepřímě, ale o to s větší vahou týká mystiky. Porovnáme-li dnešek s érou vzniku křesťanství, všimněme si jedné velice důležité informace. První křesťané byli napadáni a hanobeni za to, že nejsou církev, dokonce že jsou ***bezvěrci***. Proč? Učení J.K., které umožnilo přechod z první smlouvy do druhé, je osvobodilo od mnohého. ***Například od uctívání falešných model. Celý tehdejší svět kolem nich uctíval nějaké modly či různé bohy, sochy, obrazy. Najednou se tu objeví skupina "bláznů", kteří říkají divné věci a odmítají se sochám a obrazům bohů klanět 1 a co víc, přestávají často respektovat církevní i světskou moc.***

1 Přesněji její základní princip, vyjádřený tzv. zákonem lásky (5.M.6:5; 11:1; 30:6; 3.M.19:18; Marek 12:33)

2 Dokonce věří v neviditelného Boha!

Začali objevovat svobodu, tzn. nezávislost. Nedivme se proto, že sklízeli napřed posměch a pak pronásledování. (Sk.17:22,23 Pavel hovoří na Areopagu o oltáři s nápisem: "Neznámemu Bohu".) Dnešní doba je v tomto smyslu velice podobná. I dnes očekáváme změnu; přechod druhé Boží smlouvy do třetí. Jejím hlavním rysem je odklon od mystiky, protože je založena na třetí Boží vlastnosti, na moudrosti. Přínosem třetí smlouvy by měl být další krok ke svobodě, tzn. plné poznání. (Jan 8:32) **"Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými"**. V 1Ko.1:18-31 se hovoří o **"Světské moudrosti"**, nebo též o **"moudrých světa"**. Ti ve své povýšenosti - v souladu s proroctvími - zatím na dostupné a nové informace nereagují a církevní moc označuje biblické badatele za někoho, **kdo stojí mimo víru**. Za rozvraceče starých pořádků! **Vždyt' títo novodobí badatelé odmítají Boží tajemství - mystiku!** Opět bude nějaký čas trvat, než se nové učení uchytlí, zakoření a rozroste se. Přesně podle biblických proroctví. (Kaz.9:14, Zach.4:10, 8:23)

Mystika x skutečnost

J.K. v první řadě oslovil kněze a byl odmítnut. Ti, kteří ho měli znát a čekat, ho nepřijali. Obrátil se tedy k prostým a nevzdělaným lidem a uspěl. Ti obyčejní ho poznali svým instinktem - citem. Jeho slovům sice nerozuměli, ale nechali se přesvědčit mocnými skutky. **Ježíš musel vybudovat své dílo především na těchto prostých lidech, ale ti mu mohli věřit jen slepě - mysticky.** Jeho slova byla pro ně tajemstvím, vysvětlit se jim nedala. Díky jim však většinou zůstala zachována pro pozdější generace; pro ty, kteří dospějí tak daleko, že je dokáží pochopit a postavit svou novou víru nikoli na mystice, ale na poznání a porozumění - na pravdě a faktech. Osobní zážitek s Bohem nemusí vždy znamenat mystiku. Ale pozor! Informace takto vzniklá je nepředatelná a o vlastní vůli neopakovatelná. Hodí se leda k posílení vlastní víry. Už jen proto, že je osobní. Vidíme zde názorný příklad, proč se lidé z obou znesvářených táborů nemohou domluvit. Chybí mezi nimi informační most. O různých zjeveních a prožitcích se mezi sebou dokonce jednotlivé církve přou. **Tajemnými a nepochopitelnými věcmi nelze argumentovat, lze jimi pouze ovládat.** Osobní zážitek s Bohem, jak již ze samotných slov vyplývá, je zážitek soukromý! Proto jsou v Mat.6:6 zapsána slova: **"Když ty se modlíš, zajdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí"**.

Přesto, že za Ježíše měla mystika své opodstatnění a byla v té době ve většině případech dokonce nezbytná, v dnešní době je, či spíše ještě bude, velice nebezpečná pro možnost snadného zneužití a manipulaci, jak jste ostatně většinou sami mohli osobně zažít, nebo možná ještě prožíváte. **Mystiku však v žádném případě neodsuzujeme, ale přístup k mystice.** Pro někoho je nezbytnou součástí jeho duchovního dospívání, pro jiného brzdou ve vztahu k duchovnímu Otci. Jak křesťan duchovně dospívá, měl by se měnit i jeho přístup k mystice. Mat.7:7 **"Proste a bude vám dáno ; hleďte a naleznete ; tlučte a bude vám otevřeno"**. S dospíváním by se měl měnit poměr mezi tajemnem a věděním.

Zázraky

Ještě se zastavíme u biblických textů, které naznačují, že se v době konce budou dít podivné věci; mnoho lidí na ně čeká.

2.Tes.2:9 - **"ten zlý přijde v moci satanově, bude konat kdejaký mocný čin, klamná znamení a zázraky, a všemožnou nepravostí bude svádět ty, kdo jdou k záhubě..."**

Mat.12:38,39 - **"Tehdy mu řekli někteří ze zákoníků a farizeů: "Mistře, chceme od tebe vidět znamení". On však jim odpověděl: "Pokolení zlé a zpronevěřilé si hledá znamení; ale znamení mu nebude dáno, leč znamení proroka Jonáše"."**

Mar .13:22 - **"Vyvstanou lžimesiášové a lži proroci a budou předvádět znamení a zázraky, aby svedli vyvolené, kdyby to bylo možné..."**

Zdá se, že se budou dít zvláštní věci. Vypadá to však, že pouze na té nesprávné straně. Proto je nutné, abychom se učili spoléhat na moudrost, na schopnost rozeznat pravdu od lži, naučit se vnímat fakta, naučit se řešit problémy svými silami a to v žádném případě nejde rychle. Ježíšova slova, která zapsal Jan v 16:12 - **"Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli"**, platí stále.

Cíl víry - poznání

Všichni nějaký díl mystiky potřebujeme i dnes. Bez ní bychom se zastavili a neudělali již nic. Proč? Naším hnacím motorem je víra. Žene nás stále kupředu, díky ní poznáváme doposud nepoznané a tak postupně osvětlujeme cestu křesťanství. Je však třeba dodat, že víra je vždy na počátku slepá. Ráda věří pohádkám a nereálným příběhům se šťastným koncem, pokud možno, bez práce. Na nás se opakuje stejná cesta poznání, jakou za života Ježíše kráčeli jeho učedníci. Jistou etapu dětství si stále ještě neseme sebou a máme sklon

z různých důvodů nechat tu zatím nepochopenou část na svém Otci. Na konci každé cesty nás však čeká "**cíl víry**", totiž plné poznání. 1 (1.Pe.1:9). [Připomínat si tyto zákonitosti je jeden z důvodů, proč každý rok slavíme Památnou slavnost. V období duchovního dětství lidé věřili, že chléb a víno jsou ve skutečnosti tělo a krev Kristova. **To už je nebezpečná mystika, či dokonce magie.** V období duchovního dospívání bychom již měli vědět, že jde o pouhé symbolické vyjádření. Tím, že **všichni** přijímáme chléb - Ježíšovo tělo - naplňujeme to, oč se modlíme - "**chléb náš vezdejší dej nám dnes...**", chceme se sytit duchovním pokrmem. Opakuji - všichni!] Ukázali jsme si, že mystika byla ve své době nutností, měla svůj důležitý význam. Evangelizační dílo se bez ní dělat nedalo, naděje na vzkříšení a příchod Božího království by nepřečkala 2000 let. Druhá smlouva se však blíží ke konci a mystika se může stát při určitém růstu skupiny i jednotlivce brzdou duchovního pokroku. Mnozí vzdělání křesťané se sklonem k vědeckému smýšlení a mnozí poctiví křesťanští vědci jsou nyní mystikou zmateni a dezorientováni. Na prahu nové - třetí smlouvy - se stává mystika něčím, kvůli čemu bude nutné navázat s Otcem již smlouvu dospělou. Třetí smlouva také umožní, že oba tábory, které doposud díky mystice považovaly za nemožné, aby se někdy sjednotily, se spojí v jednotný Boží lid. Co bude nové pro oba tábory? **Bůh ANO, ale bez MYSTIKY.**

Sledujme každý tu svoji cestu poznání a hlídejme okamžik, kdy si uvědomíme že jsme právě dospěli do stavu, kdy se bez mystiky docela dobře obejdeme. Ten, kdo to dokáže již nyní, našel způsob, jak pomoci ostatním a jak přispět do společné pokladnice poznání. (Pří.4:18). "**Stezka spravedlivých je jak jasné světlo, které svítí stále víc, až je tu den**".

}

3 „Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí” - od mystiky (zřejmé z kontextu - Jan 8:32)

[Zpět na seznam](#)